

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2014. gada 16. maijā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Uldis Ķinis, tiesneši Kaspars Balodis un Kristīne Krūma,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto SIA „KEGO”, AS „Residence Energy”, SIA „SGC” un SIA „Uni-enerkom” (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēji) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 75/2014), kuru to vārdā iesniedza viņu pilnvarotā pārstāve Justīne Haka,

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēji lūdz Satversmes tiesu izvērtēt Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likuma 3. panta 1. punkta un 5. panta (turpmāk – apstrīdētās normas) atbilstību Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. un 105. pantam, un atzīt par spēkā neesošām no to pieņemšanas dienas.

2. Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likuma 3. panta 1. punkts paredz, ka ar subsidētās elektroenerģijas nodokli tiek aplikti ienākumi, kuri gūti no obligātā iepirkuma ietvaros pārdotās elektroenerģijas.

Savukārt Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likuma 5. pants noteic piemērojamo nodokļu likmi, proti:

„(1) Nodokļa likmi 15 procentu apmērā piemēro aplikamajiem ienākumiem no:

1) obligātā iepirkuma ietvaros pārdotās elektroenerģijas, kuras ražošanā izmantoti fosilie energoresursi;

2) garantētās maksas par uzstādīto elektrisko jaudu koģenerācijas iekārtām, kurās tiek izmantoti fosilie energoresursi.

(2) Nodokļa likmi 10 procentu apmērā piemēro apliekamajiem ienākumiem no:

1) obligātā iepirkuma ietvaros pārdotās elektroenerģijas, kuras ražošanā izmantoti atjaunojamie energoresursi;

2) garantētās maksas par uzstādīto jaudu elektroenerģijas ražošanas iekārtām, kurās tiek izmantoti atjaunojamie energoresursi;

3) garantētās maksas par uzstādīto elektrisko jaudu koģenerācijas iekārtām, kurās tiek izmantoti atjaunojamie energoresursi.

(3) Nodokļa likmi 5 procentu apmērā piemēro apliekamajiem ienākumiem no obligātā iepirkuma ietvaros pārdotās elektroenerģijas, ja vienlaikus izpildās šādi kritēriji:

1) elektroenerģija saražota augstas efektivitātes koģenerācijas stacijās ar uzstādīto elektrisko jaudu, kas nepārsniedz 4 megavatus dabasgāzes koģenerācijas stacijās, vai bez uzstādītās elektriskās jaudas ierobežojuma atjaunojamo energoresursu koģenerācijas stacijās;

2) vismaz 70 procentus no koģenerācijas procesā iegūtās siltumenerģijas nodokļa maksātājs taksācijas gada laikā pārdod kā Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk — regulators) licencēts siltumapgādes pārvades vai sadales komersants vai nodod citam regulatora licencētam siltumapgādes pārvades vai sadales komersantam vai pašvaldībai, kas sniedz centralizētās siltumapgādes pakalpojumus.

(4) Nodokļa likmi 5 procentu apmērā piemēro apliekamajiem ienākumiem no obligātā iepirkuma ietvaros pārdotās elektroenerģijas, ja vienlaikus izpildās šādi kritēriji:

1) elektroenerģija saražota augstas efektivitātes koģenerācijas stacijās ar uzstādīto elektrisko jaudu, kas nepārsniedz 4 megavatus;

2) elektroenerģijas ražošanai ir izmantoti ne mazāk kā 30 procenti dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu vai atvasinātu produktu;

3) ne mazāk kā 70 procentus no kopējām izejvielām ir nodrošinājis nodokļa maksātājs vai tas nepieciešamās izejvielas ir iegādājies no ražotāja, kam pieder ne mazāk kā 50 procenti nodokļa maksātāja pamatkapitāla daļu;

4) nodokļa maksātājs saražoto siltumenerģiju izmanto savas produkcijas ražošanā vai pārdod ražotājam, kurš attiecībā pret nodokļu maksātāju ir uzskatāms par saistīto personu likuma "Par nodokļiem un nodevām" 1. panta 18. punkta "a", "b", "c", "d" vai "e" apakšpunkta izpratnē un kurš to izmanto savas produkcijas ražošanā.

(5) Nodokļa likmi 5 procentu apmērā piemēro apliekamajiem ienākumiem no obligātā iepirkuma ietvaros pārdotās elektroenerģijas, ja vienlaikus izpildās šādi kritēriji:

1) elektroenerģija saražota augstas efektivitātes koģenerācijas stacijās ar uzstādīto elektrisko jaudu, kas nepārsniedz 4 megavatus;

2) elektroenerģija saražota no koksnes biomasas;

3) nodokļa maksātājs ne mazāk kā 70 procentus no koģenerācijas procesā iegūtās siltumenerģijas, kas paliek pāri pēc enerģiju ražojošo vai pārveidojošo galveno iekārtu enerģijas patēriņa, izmanto savas produkcijas ražošanā vai pārdod ražotājam, kurš attiecībā pret nodokļu maksātāju ir uzskatāms par saistīto personu likuma "Par nodokļiem un nodevām" 1.panta 18.punkta "a", "b", "c", "d" vai "e" apakšpunkta izpratnē un kurš to izmanto savas produkcijas ražošanā.

(6) Nodokļa likmi 5 procentu apmērā piemēro apliekamajiem ienākumiem no obligātā iepirkuma ietvaros pārdotās elektroenerģijas, ja vienlaikus izpildās šādi kritēriji:

1) elektroenerģija saražota augstas efektivitātes koģenerācijas stacijās ar uzstādīto elektrisko jaudu, kas nepārsniedz 4 megavatus dabasgāzes koģenerācijas stacijās, vai bez uzstādītās elektriskās jaudas ierobežojuma atjaunojamo energoresursu koģenerācijas stacijās;

2) elektroenerģija saražota no fosilajiem energoresursiem (dabasgāzes) vai biogāzes;

3) nodokļa maksātājs ne mazāk kā 70 procentus no koģenerācijas procesā iegūtās siltumenerģijas, kas paliek pāri pēc enerģiju ražojošo vai pārveidojošo galveno iekārtu enerģijas patēriņa, izmanto augu veģetācijas procesa nodrošināšanai segtajās platībās, kuru kopējā platība ir ne mazāka par 5000 kvadrātmetriem vai piegādā ražotājam, kurš attiecībā pret nodokļu maksātāju ir uzskatāms par saistīto personu likuma "Par nodokļiem un nodevām" 1. panta 18. punkta "a", "b", "c", "d" vai "e" apakšpunkta izpratnē un kurš saražoto siltumenerģiju izmanto augu veģetācijas procesa nodrošināšanai segtajās platībās, kuru kopējā platība ir ne mazāka par 5000 kvadrātmetriem.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;

2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;

3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. vai 19. – 19.³ panta prasībām;

4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;

5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Pieteikums iesniegts kā konstitucionālā sūdzība. Līdz ar to tam jāatbilst Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktajām prasībām.

5.1. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa prasa, lai pastāvētu pamatota iespējamība, ka apstrīdētā norma aizskar pieteikuma iesniedzēju.

Satversmes tiesa ir atzinusi juridiskās personas tiesības vērsties Satversmes tiesā, norādot, ka Satversmē noteiktās personas tiesības, brīvības un pienākumi attiecināmi uz juridiskajām personām tiktāl, ciktāl šīs tiesības, brīvības un pienākumus atbilstoši to būtībai ir iespējams piemērot juridiskajām personām. Proti, ciktāl šo tiesību, brīvību un pienākumu būtība pieļauj, ka tos var īstenot ne vien fiziskā persona, bet arī juridiskā persona (*sk. Satversmes tiesas 2001. gada 3. aprīļa sprieduma Nr. 2000-07-0409 secinājumu daļas 1. punktu*).

Pieteikumā norādīts, ka SIA „KEGO”, SIA „SGC” un SIA „Uni-enerkom” ir tiesības pārdot saražoto elektroenerģiju obligātā iepirkuma ietvaros. Apstrīdētās normas kopš 2014. gada 1. janvāra paredz SIA „KEGO”, SIA „SGC” un SIA „Uni-enerkom” pienākumu maksāt subsidētās elektroenerģijas nodokli 5 % vai 15 % apmērā. Līdz ar to apstrīdētās normas skar SIA „KEGO”, SIA „SGC” un SIA „Uni-enerkom” tiesības.

Savukārt attiecībā uz AS „Residence Energy” no pieteikuma izriet, ka tā ir SIA „Kego” investors, proti, komercsabiedrība, kura iegādājusies visas SIA „Kego” kapitāla daļas. AS „Residence Energy” koģenerācijas stacijas iegādei un remontam esot investējusi finanšu līdzekļus. Apstrīdētās normas AS „Residence Energy” radot tiešus materiālus zaudējumus, jo tā nevarot atpelnīt ieguldītās investīcijas tiesiskā regulējuma izmaiņu dēļ. Tāpēc apstrīdētās normas aizskarot AS „Residence Energy” tiesības.

Satversmes tiesas kolēģija uzskata, ka apstākļi, vai apstrīdētās normas rada AS „Residence Energy” tiesību aizskārums, ir izvērtējams lietas izskatīšanas gaitā. Līdz ar to Satversmes tiesas kolēģijai pieteikuma izskatīšanas stadijā nav pamata uzskatīt, ka pieteikums neatbilstu Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas prasībām.

5.2. Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrā daļa paredz, ka konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

Izskatāmajā gadījumā secināms, ka nepastāv tādi vispārējie tiesību aizsardzības līdzekļi, kurus Pieteikuma iesniedzēji būtu varējuši izmantot savu pamattiesību aizsardzībai.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrais teikums paredz: ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otro teikumu šajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai skaitāms no brīža, kad apstrīdētās normas ir stājušās spēkā, proti, no 2014. gada 1. janvāra. Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2014. gada 28. aprīlī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots un pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas un ceturtais daļas otrā teikuma prasībām.

5.3. Pieteikums daļā par apstrīdēto normu atbilstības izvērtēšanu Satversmes 1. un 105. pantam atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² panta prasībām.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas kolēģiju praksi atbildes raksts no institūcijas, kas izdevusi apstrīdēto aktu, netiek prasīts gadījumos, kad Satversmes tiesā jau ir ierosināta lieta ar identisku prasījumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2. kolēģijas 2010. gada 19. maija lēmumu par lietas ierosināšanu pēc pieteikuma Nr. 133/2010 un 2013. gada 7. oktobra lēmumu par lietas ierosināšanu pēc pieteikuma Nr. 174/2013*).

2014. gada 9. maijā Satversmes tiesa pēc pieteikuma Nr. 44/2014 ir ierosinājusi lietu Nr. 2014-12-01 „Par Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likuma 3. panta 1. punkta un 4. panta 1. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 105. pantam”, un Saeima jau ir uzaicināta iesniegt atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu. Tomēr Satversmes tiesas kolēģija atzīst, ka pieteikumos Nr. 44/2014 un Nr. 75/2014 ietvertie juridiskie pamatojumi ir atšķirīgi. Turklāt pieteikumā Nr. 75/2014 lūgts izvērtēt Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likuma 5. panta atbilstību Satversmes 1. un 105. pantam.

Līdz ar to Saeimai ir piešķiramas tiesības iesniegt atbildes rakstu arī lietā, kas ierosināma pēc pieteikuma Nr. 75/2014.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

n o l ē m a :

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likuma 3. panta 1. punkta un 5. panta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 105. pantam” pēc SIA „KEGO”, AS „Residence Energy”, SIA „SGC” un SIA „Uni-enerkom” pieteikuma (pieteikums Nr. 75/2014);

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – līdz 2014. gada 16. jūlijam iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 2. kolēģijas priekšsēdētājs

U. Ķinis